afgiftekantoor 2140 borgerhout 1

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
20(10), december 1995

stibarseen
belgische calcieten in denver, usa
bijlage : index geonieuws 1976-1995

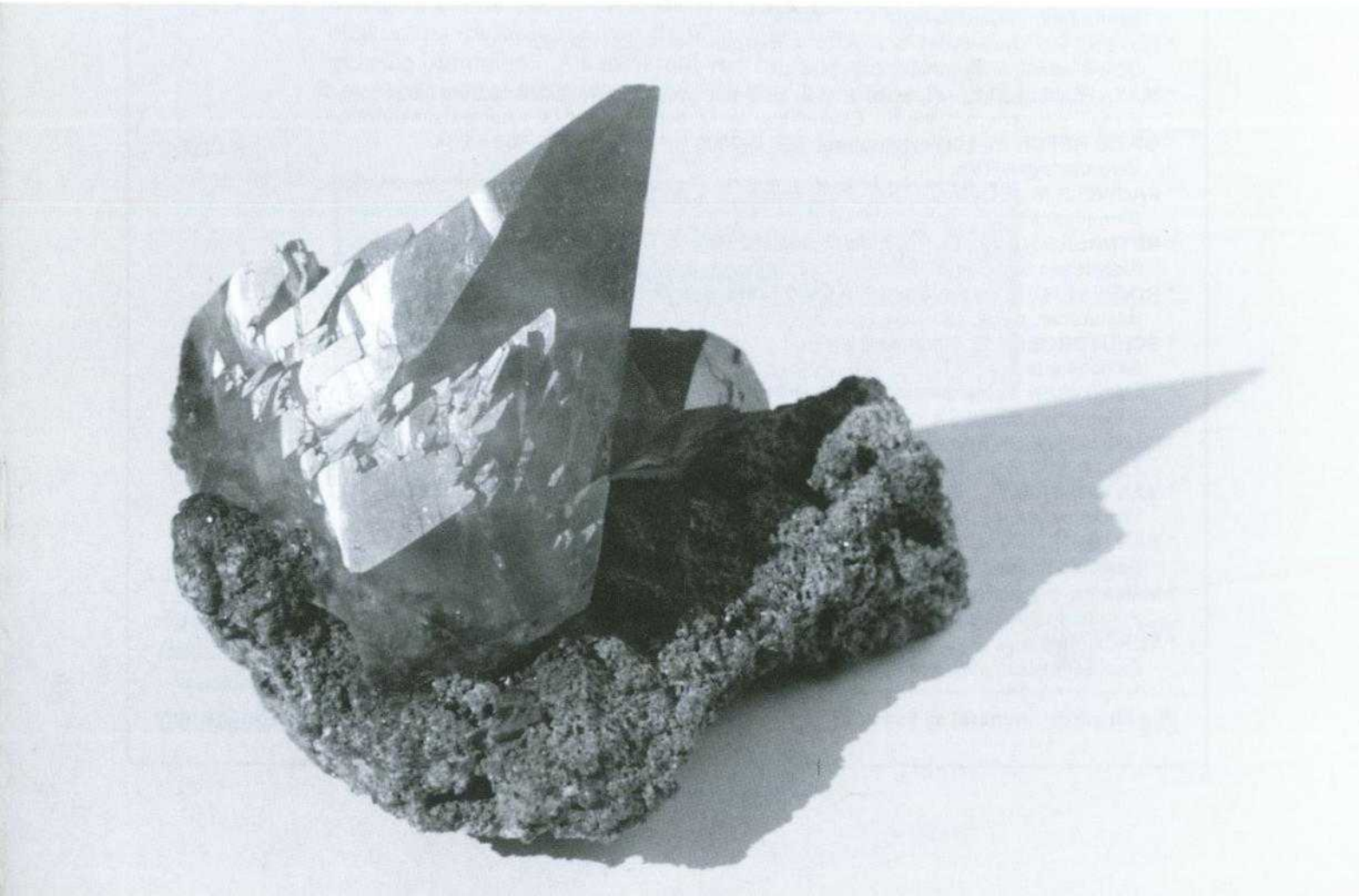

mineralogische kring antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963
Statuten : nr. 9925, B.S. 17 11 77
Zetel : Ommeganckstraat 26, Antwerpen
BTW-nummer : 687 082 474
Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redakteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, mikrofilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Betalingen

België :	**kontributie :**	bankrekening 789-5809102-81
	andere betalingen :	bankrekening 789-5809102-81 of postrekening 000-1155095-19.
Nederland :	**alle betalingen :**	girorekening (NL) 51 91 10 (betalingen in gulden).

Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

NUTTIGE ADRESSEN

* **BALCK F.**, Rustoordlei 58, B-2930 Brasschaat. Tel. 03/651 58 79
  Bestuurder.
* **BENDER H.**, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03/440 89 87.
  Bestuurder, sekretaris, ledenadministratie.
* **BENDER P.**, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03/440 89 87.
  Bestuurder, technische realisatie Geonieuws.
* **CORNELIS G.**, Schijfstraat 81, B-2020 Antwerpen. Tel. 03/238 62 62.
  Bestuurder, mineraal van de maand, jeugdwerking.
* **DILLEN H.**, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03/770 60 07. E-mail : hdi@ocas.be
  Redakteur Geonieuws.
* **EMMERMANN A.**, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03/455 19 77.
  Werkgroep technische realisaties.
* **JENSEN J.**, Petrus Delenstraat 3, B-2390 Westmalle. Tel. 03/311 73 47.
  Bestuurder, ondervoorzitter.
* **LOYENS R.**, Oude Waag 5, B-2000 Antwerpen. Tel. 03/231 68 83.
  Uitleendienst, werkgroep fluorescentie.
* **MAERTENS J.**, Guido Gezellestraat 5, B-2540 Hove. Tel. 03/457 26 19. Fax 02/288 33 34.
  E-mail : j.maertens@fina.be. Ekskursies, werkgroep informatika, vindplaatsenkartoteek.
* **OP DE BEECK E.**, L. Weytensstraat 127, B-2900 Schoten. Tel. 03/658 54 34.
  Vergaderingen RVB.
* **PAUWELS M.**, Boskouter 70, B-2070 Burcht. Tel. en fax 03/253 13 79.
  Samenaankoop.
* **REYNDERS H.**, Van de Reydtlaan 5, B-2960 Brecht. Tel. 03/636 06 06.
  Aktiviteiten Sint-Job-in-'t-Goor.
* **ROGIEST G.**, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03/652 02 32.
  Bestuurder, public relations.
* **SCHUYBROECK E.**, Karel de Vle straat 11, B-2030 Antwerpen. Tel. 03/542 40 87.
  Bibliotekaris.
* **TAMBUYSER J.** Jan Samijnlaan 37, B-2100 Deurne. Tel 03/325 03 93
  Determinatiedienst.
* **TAMBUYSER P.** Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.
  Fax 00 31 226 393560. E-mail : mineral@xs4all.nl. Werkgroep edelsteenkunde.
* **VAN GOETHEM L.**, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03/321 50 60.
  Werkgroepen, opvang nieuwe leden, kulturele raden, public relations.
* **VAN HEE P.**, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. en fax 03/645 29 14.
  Bestuurder, voorzitter, koördinator beurzen en tentoonstellingen.
* **VAN HEE-SCHOENMAEKERS A.**, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. en fax 03/645 29 14.
  Penningmeesteres.
* **VERCAMMEN A.**, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Wilrijk. Tel. en fax 03/827 32 11.
  Exposantenadministratie Minerant.

E-mail adres : mineral @ xs4all.nl **URL (WWW) : http://www.xs4all.nl~mineral/index.html**

mka-kalender

Vrijdag 1 december 1995

Vergadering in Sint-Job-in-'t-Goor in het Kultuurcentrum Reinaert, Eikenlei 41 te 2128 Sint-Job-in-'t-Goor, om 20.00 h.

Voordracht met dia's :

Het rariteitenfluokabinet of een kleurige tocht door UV-land

door de heer A. Emmermann

Vrijdag 8 december 1995

Maandelijkse vergadering in zaal "OP-SINJOORKE" van de Vlaamse Jeugdherberg, Eric Sasselaan 2 te Antwerpen (d.i. langs de Singel/E17, tussen uitrit 4 en 5). Openbaar vervoer : tram 2 of 4.

19.30 h gelegenheid tot transakties, identifikaties, tombola, afspraken voor privé-ekskursies, raadplegen van de biblioteek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Als mineraal van de maand worden deze maand specimens van ***stibarseen*** aangeboden (zie artikel in dit nummer).

20.00 h

Voordracht met dia's over

De vulkaaneifel : Brenk en Hannebach

door de heer E. Van der Meersche

De aandacht gaat vooral naar de ontstaan van de Eifel en de mineralen

Titelpagina

Een van de specimens die in Denver werden tentoongesteld : een calciet-kristal van Beez uit de verzameling van Erwin BOXSTAENS (zie artikel verder in dit nummer).

Zaterdag 9 december 1995

Vergadering van de ***werkgroep edelsteenkunde*** in het lokaal Ommeganckstraat 26 te 2000 Antwerpen, van 9.30 tot 12.00 h.

Spinel

Vandaag wordt ***spinel*** onder de loep genomen. Spinel is een edelsteen die bij verzamelaars erg geliefd is. Naast de mooie rode en blauwe natuurlijke spinellen, komen we als amateur gemmologen regelmatig synthetische spinellen tegen. Ook deze laatste zijn het bestuderen meer dan waard. Gezien hun frequent voorkomen in juwelen loont het de moeite om de eigenschappen van natuurlijke- en synthetische stenen eens op een rijtje te zetten.
De lezing van vandaag wordt gebracht door ***Joris Höfelt*** en ***George Edwards*** en we kunnen dus gerust van een spinel-tweeling spreken.

Heeft U Uw kontributie voor 1996 al betaald ?
Neen ? Doe het dan vandaag nog,
dan vergeet U het niet !

De betalingsmodaliteiten vindt U
in het vorige nummer van Geonieuws

Een nieuwe tentoonstelling in het K.B.I.N. te Brussel :
Planeet Aarde

Over een oppervlakte van meer dan 450 m² geeft deze tentoonstelling een beeld van de grote mechanismen die onze planeet sturen en zo onmisbaar zijn voor het leven op aarde. Het eerste luik van de tentoonstelling vormt een reis door de tijd en toont de plaats van de aarde in het heelal, vanaf haar ontstaan tot nu, van de eerste levensvormen tot de hoogtechnologische verwezenlijkingen van de mens.

Het water, de lucht, de aarde, de planten, de dieren en de mens vormen de opeenvolgende thema's in het tweede luik van de tentoonstelling, dat eindigt met de uitdagingen die de mens moet aangaan om de aarde en haar bewoners te beschermen. Niemand houdt U natuurlijk tegen om bij die gelegenheid eindelijk eens de prachtige mineralenzaal te gaan bewonderen.

De tentoonstelling loopt tot 3 maart 1996 in het K.B.I.N., Vautierstraat 29 te 1040 Brussel, en is dagelijks open van 9.30 tot 16.45 h (op zondag tot 18 h) (sluitingsdagen : elke maandag, op 25 12 95 en op 01 01 96). De toegang tot het museum kost 120 BEF (inclusief de tentoonstelling "Planeet Aarde").

mka-nieuws

Wolfraammijn Mittersill (A) gesloten omdat ze weer open is...

In het maartnummer van dit jaar (Geonieuws 20(3), 50-59, 1995) las U ongetwijfeld het artikel van H. en P. Bender "Oberpinzgau : drie maal ondergronds". In de enorme mijn met zo'n 40 km mijngangen werden de aktiviteiten in 1993 stilgelegd, en konden geïnteresseerden de mijn bezoeken.

De laatste tijd zijn de prijzen van wolfraam zodanig gestegen, dat de mijn met 80 werknemers opnieuw in bedrijf werd genomen. Daardoor is het niet meer mogelijk deze mijn te bezoeken. De laatste groep bezoekers werd op 1 mei 1995 rondgeleid.

[H. en P. Bender]

MKA op het Internet

U hebt geen computer of bent niet aangesloten op het Internet en zou toch graag de MKA-pagina's op het World Wide Web bekijken...
Dat kan, want in de leeszaal van de Antwerpse stadsbibliotheek staan een tiental computers opgesteld waarmee men gratis op het Internet kan werken.

Er zijn trouwens nog andere mogelijkheden, zoals bv. zogenaamde "Cybercafé's", waar men tegen betaling op het Internet kan werken (o.a. "Smiley", op de hoek van de Antwerpsestraat en de Jozef Hermanslei te Mortsel).

Vergeet niet om het URL-adres van de MKA-pagina mee te nemen, dat spaart onnodig zoekwerk :

http://www.xs4all.nl/~mineral/index.html

[P. Tambuyser]

Niet-commerciële beurs te Harelbeke

De Harelbeekse Vereniging voor "Lithos" organiseert haar achtste niet-commerciële beurs in in het Ontmoetingscentrum, Gaverstraat 8 te Harelbeke, op zondag 3 december 1995 van 10 tot 17 h.

Ruilen wordt gestimuleerd, verkoop (aan democratische, niet-commerciële prijzen) wordt in beperkte mate toegestaan.

Voor meer informatie kan U terecht bij de heer R. Allegaert, René Declercqlaan 10 B-8530 Harelbeke. Tel. 056/71 95 28.

minerant 96
8 en 9 juni 1996

De Mineralogische Kring Antwerpen vzw heeft de eer U als exposant uit te nodigen op de **21**ste internationale mineralenbeurs **MINERANT 96**, die plaats vindt op **8 en 9 juni 1996** in de Handelsbeurs, Twaalfmaandenstraat, bij de Meir te Antwerpen.
De toegang is gratis voor het publiek. De tafelhuur bedraagt 1200 BEF/m (inklusief BTW).

Indien U wenst deel te nemen, verzoeken wij U zo spoedig mogelijk twee formaliteiten te vervullen:

1. Stuur het inschrijvingsformulier dringend op aan de heer A. Vercammen.
2. Maak het volledige bedrag (1200 BEF/m) over op BACOB nr 789-5795025-69 tnv Mineralogische Kring Antwerpen vzw, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Antwerpen d.m.v. bijgevoegd stortingsformulier of betaal d.m.v. van een internationaal postmandaat of een doorstreepte eurocheque op naam van A.C. Vercammen, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Antwerpen (maximum 7000 BEF per eurocheque). Vermeld naam en adres van de standhouder en aantal meter.

Elke exposant ontvangt een bevestiging van de reservering.

Wij vestigen uw speciale aandacht op de volgende punten van het beursreglement (zie verder) :

1. (art.2) De tafelhuur moet volledig betaald zijn vooraleer de inschrijving aanvaard wordt. Inschrijven en betaling kan, zolang er plaats beschikbaar is, tot uiterlijk **31 maart 1996**.
2. (art.5) **Het verkopen, ruilen en exposeren is niet toegestaan van : synthetische "mineralen" ; vervalsingen van mineralen of fossielen ; imitatiefossielen ; herstelde mineralen of fossielen (tenzij duidelijk vermeld) ; kunstmatig gekleurde mineralen of fossielen ; "gezondheidsstenen" ; zandschilderijen ; insekten, kevers en vlinders (in zoverre niet fossiel) ; opgezette of geprepareerde dieren, vogels, vissen en reptielen ; skeletten, schedels en beenderen (in zoverre niet fossiel) ; hoorns en geweien ; beschermde koralen; alle voorwerpen in kunststof (PVC, PET, ...) ; planten.**
3. (art.6) Het elektrisch vermogen is beperkt tot 60 W per meter.

Wij hopen ook U als exposant op MINERANT 96 te mogen verwelkomen.

MINERANT Reglement

1. TOEGANGSUREN : De zaal (Handelsbeurs, bij de Meir, Antwerpen) is voor de exposanten toegankelijk van 7 tot 19 uur op zaterdag, en van 8 tot 19 uur op zondag. Voor het publiek is de zaal toegankelijk van 10 tot 18 uur.

2. INSCHRIJVING : De inschrijving gebeurt door het inschrijvingsformulier op te sturen aan : A. Vercammen, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Antwerpen, en door de betaling van het volledige bedrag op volgende wijze : * binnenland : storting op rekening BACOB nr 789-5795025-69 tnv Mineralogische Kring Antwerpen vzw, Palmanshoevestraat 21, 2610 Antwerpen ; * buitenland : per internationaal postmandaat of

met een doorstreepte eurocheque. Bankkosten zijn steeds ten laste van de opdrachtgever, eventuele kosten ten laste van MKA dienen op de beurs vereffend te worden. Inschrijving en betaling kan, zolang er plaats beschikbaar is, **tot 31 maart**. De tafelhuur geldt voor de twee dagen en is ondeelbaar. De inschrijving impliceert het zonder voorbehoud aanvaarden van onderhavig reglement. De inrichters hebben het recht exposanten te weigeren zonder een reden op te geven.

3. ANNULERING : Bij annulering uiterlijk een maand op voorhand kan de tafelhuur worden terugbetaald indien de vrijgekomen plaats alsnog kan worden verhuurd. Bij niet-opdagen op de beurs zonder verwittigen wordt de betaalde tafelhuur niet terugbetaald. Wanneer een exposant om 10 uur niet aanwezig is, kan zijn stand door de inrichters worden verderverhuurd. De exposanten huren hun plaats persoonlijk en mogen hun plaats niet afstaan of onderverhuren zonder akkoord van de inrichters.

4. VERANTWOORDELIJKHEID : De Mineralogisch Kring Antwerpen vzw neemt geen deel aan ruil of verkoop, maar beperkt zich tot het inrichten van de beurs. Tijdens de nacht van zaterdag op zondag wordt de zaal bewaakt, maar de inrichters zijn niet verantwoordelijk voor verdwijnen, beschadiging of diefstal van specimens, geld of materiaal, zowel tijdens als buiten de openingsuren van de beurs. De MKA is niet verantwoordelijk voor ongevallen. De MKA vzw kan, in geval van overmacht, de openingsuren, data of plaats wijzigen zonder dat de exposanten aanspraak kunnen maken op schadevergoeding. Elke deelnemer moet zich individueel in orde stellen met alle verplichtingen die de Belgische wetgeving voorziet.

5. TENTOONGESTELD MATERIAAL : Enkel toegelaten zijn : het verkopen, ruilen en uitstallen van specimens van mineralen, gesteenten, fossielen, artefakten, schelpen, boeken, tijdschriften, mikroskopen, apparatuur voor het reinigen van mineralen en het prepareren van fossielen, geologisch gereedschap, geslepen edelstenen, tumble-machines, doosjes en benodigdheden en siervoorwerpen, juwelen e.d. waarin natuurlijke mineralen zijn verwerkt. Slijp- en zaagmachines en ultrasoonbaden worden toegelaten, maar mogen wegens geluidshinder en elektriciteitsverbruik niet in werking worden gesteld. Radioactieve mineralen moeten in een gesloten doosje uitgestald en verkocht worden. **Het verkopen, ruilen en exposeren is niet toegestaan van : synthetische "mineralen" ; vervalsingen van mineralen of fossielen ; imitatiefossielen ; herstelde mineralen of fossielen (tenzij duidelijk vermeld) ; kunstmatig gekleurde mineralen of fossielen ; "gezondheidsstenen" ; zandschilderijen ; insekten, kevers en vlinders (in zoverre niet fossiel) ; opgezette of geprepareerde dieren, vogels, vissen en reptielen ; skeletten, schedels en beenderen (voor zover niet fossiel) ; hoorns en geweien ; beschermde koralen; alle voorwerpen in kunststof (PVC, PET, ...) ; planten.** Elk specimen moet voorzien zijn van de juiste wetenschappelijke benaming en vindplaats, en moet duidelijk geprijsd zijn in BEF of voorzien van een aanduiding "ruil".

6. STAND : Elke deelnemer moet zorgen voor een met smaak en orde ingerichte stand. Het materiaal mag enkel op de tafels uitgestald worden. Los papier en lege dozen moeten ordelijk onder de tafels gestapeld worden. Voor afval zijn zakken ter beschikking. Schade door exposanten aan het meubilair of de installatie toegebracht zal hun aangerekend worden. Extra verlichting en fluorescentielampen worden toegestaan mits oordeelkundig gebruik van degelijk materiaal. Het gebruik van lampen of spots met getint of gekleurd licht is verboden. Het vermogen wordt beperkt tot 60 W per meter. De MKA vzw draagt geen verantwoordelijkheid voor het eventueel niet funktioneren van deze verlichting of voor stroompannes. Het gebruik van toestellen met verwarmingselementen (vb koffiezetters) is niet toegestaan. Het vergroten van de tafeloppervlakte door middel van platen en het bijplaatsen van eigen tafels of rekken is niet toegestaan.

7. PLAATSVERDELING : De inrichting van de zaal en de tafelschikking zijn van die aard dat alle plaatsen gelijkwaardig zijn. De plaatstoekenning gebeurt op louter organisatorische basis en vormt een onaanvechtbaar recht van de inrichters. Geen enkele deelnemer kan derhalve aanspraak maken op een welbepaalde plaats. In de mate van het mogelijke zal getracht worden rekening te houden met speciale wensen van de deelnemers.

8. TOEPASSING VAN HET REGLEMENT : Twee kommissarissen zullen waken over de toepassing van het beursreglement, in het bijzonder in verband met tentoongesteld materiaal. Zij beslissen over het al dan niet voldoen van tentoongestelde voorwerpen aan de opgelegde normen, en kunnen voorwerpen laten verwijderen. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven kunnen de inrichters de exposant op een volgende beurs weigeren.

9. BETWISTING : In geval van betwisting, twijfel of voor gevallen niet in dit beursreglement voorzien beslissen de inrichters. Alleen de rechtbanken van het arrondissement Antwerpen zijn bevoegd. Slechts de nederlandstalige tekst van dit beursreglement is rechtsgeldig.

MINERANT

Mineralogische Kring Antwerpen vzw - BTW BE-687.082.474

INSCHRIJVINGSFORMULIER

Stuur dit formulier DRINGEND op aan :

A. VERCAMMEN
Palmanshoevestraat 21
B-2610 Antwerpen
tel ++/32/(0)3/827 32 11
fax ++/32/(0)3/440 89 87

NAAM EN ADRES.....

.....

.....

TEL nr ...../..... FAX nr ...../.....

BTW nr ..... - ...../..... /..... (indien BTW-plichtig)

Ik wens ..... meter tegen 1200 BEF/m en betaal ..... BEF (inkl. BTW) op volgende wijze :

❒	❒	❒
op rekening nr. 789-5795025-69	internationaal postmandaat	doorstreepte eurocheque **max 7000-BF per eurocheque !**
aan		
MKA vzw Palmanshoevestraat 21 B-2610 Antwerpen	A.C. Vercammen Palmanshoevestraat 21 B-2610 Antwerpen	
Bankkosten steeds ten laste van de opdrachtgever ; vergeet niet naam van de deelnemer en aantal meter vermelden		

Ik zal aanbieden : mineralen-fossielen-.....

Ondergetekende kent het reglement en zal dit stipt naleven.

DATUM ..... /..... /..... Handtekening: .....

M2	BET	M3	LAND	# M	Nr	

mineraal van de maand
stibarseen

g. cornelis

Stibarseen, SbAs, is een mineral uit de groep van de elementen en hoort thuis in de familie van arseen. Het heeft een trigonale kristalstruktuur.

Stibarseen komt voor in kogelvormige agregaten en schaalvormige afzettingen. Het komt dikwijls samen voor met gedegen arseen en/of gedegen antimoon. In de literatuur vinden we dikwijls de naam "allemontiet" terug. "Allemontiet" is een term die men gebruikt om een mengsel van stibarseen en arseen aan te duiden. De specimens die we deze maand aanbieden werden ons trouwens ook onder de naam "allemontiet" aangeboden.

Uit de literatuur leren we dat het om een mineraal gaat met nogal onduidelijke kenmerken. De fysische eigenschappen (hardheid e.d.) zijn niet nauwkeurig bepaald, we moeten ze situeren ergens tussen arseen en antimoon :

	hardheid	dichtheid	splijting/breuk
arseen	3.5	5.7	perfekte splijting, oneffen breuk
antimoon	3.5	6.7	perfekte splijting, oneffen breuk

De kleur van stibarseen varieert van tin-wit tot zilvergrijs in verse toestand, in kontakt met de lucht krijgt het reeds snel een doffe zwarte kleur.

De stukken stibarseen die we U deze maand kunnen aanbieden komen van een erg bekende vindplaats, namelijk Pribram in Tsjechië, vermoedelijk uit schacht 21. Dit is een van de schachten die als laatste produktief was. De stukken bestaan uit schalen van "allemontiet" waarop soms kleine kristallen van sfaleriet zitten.

In het gebied van Pribram was er reeds in de 13de eeuw sprake van een omvangrijke mijnbouw. Het gebied werden voornamelijk zilver-, zink- en loodertsen ontgonnen. In de omgeving van Pribram getuigen de vele oude schachten, storthopen en smeltresten van een zeer intensieve bedrijvigheid. In de laatste periode werd in de omgeving ook uraanerts gewonnen. De totale produktie van zilver is ongeveer 3275 ton, en van lood ongeveer 364000 ton.

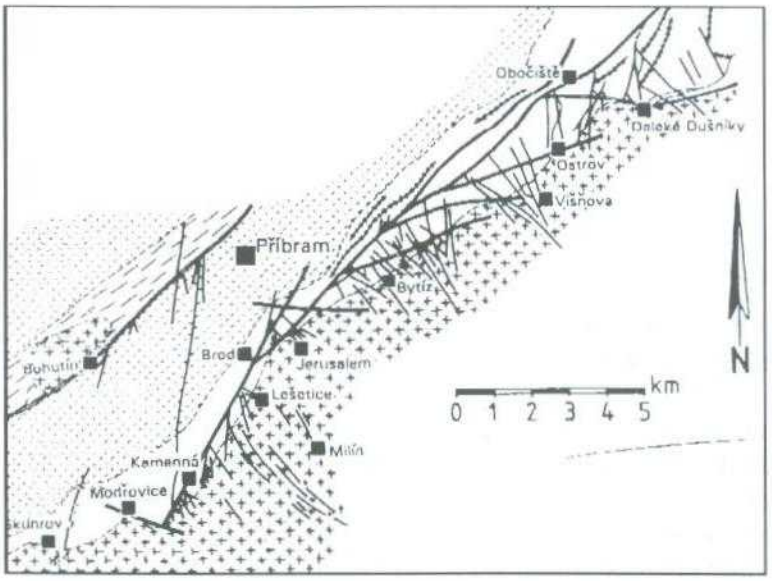

Geologische situering met de belangrijkste mijnbouwplaatsen

In de periode van 1955 tot 1975 was Pribram de grootste producent van uranium in Tsjechoslowakije. Tegenwoordig is er in de regio van Pribram geen aktieve mijnbouw meer. De ertsen die in Pribram werden ontgonnen zijn ontstaan door hydrothermale afzetting in sedimentaire gesteenten. De geologische ouderdom van de afzettingen situeert zich in het precambrium (ouder dan 570 miljoen jaar). Oorspronkelijk werden de ertsen ontgonnen door het aan de oppervlakte tevoorschijn komende gesteente te ontginnen. Nadien werden mijnschachten gegraven. De diepste schacht was nr. 16. Met zijn 1838 m was dit de diepste schacht in Europa. Hij werd gesloten op 30 september 1991.

Mijnschacht nr. 16 in Pribram

belgische calcieten op de denver show

paul en regina tambuyser

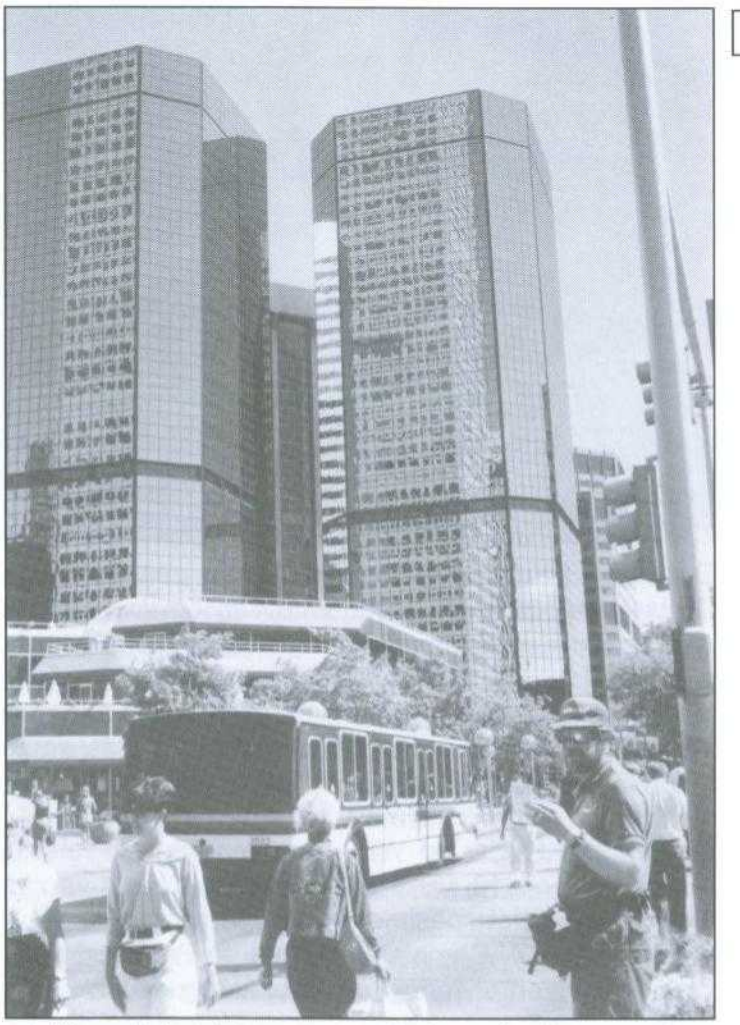

1

Ieder jaar wordt in Denver (Colorado) in september een grote mineralenshow (beurs) georganiseerd. Dit jaar (15-17 september) was dat voor de 28-ste keer. De Denver-show is de tweede-grootste in de Verenigde Staten, de Tucson-show (Arizona) in de maand februari is de grootste (ter wereld).

In de USA is het de gewoonte om aan een belangrijke mineralenbeurs een thema met tentoonstelling te koppelen. Dit jaar was het thema 'calciet' en de MKA samen met AGAB was daar vertegenwoordigd met een tentoonstellingsvitrine. Toen we vorig jaar de Denver-show bezochten, was 'pyriet' het thema en dit mineraal werd door diverse musea en enkele particulieren belicht. Er waren vitrines met prachtige exemplaren, didactisch opgezette displays over het verval van pyriet in collecties, over het kubisch stelsel waarin dit mineraal uitkristalliseert enz.

We kwamen in gesprek met de organisatoren en die vertelden ons dat er nog nooit wat uit België tentoongesteld was. We legden ze uit dat we, met uitzondering van de Ardennen, in een 'flat country' wonen en dat er in onze zandige sedimenten weinig mineralogische vreugde te rapen valt. Toen ze ons vertelden dat calciet het thema voor 1995 zou worden, lag de situatie wel enigszins anders want dat was nu zowat het enige mineraal waarvan we aantrekkelijke en bijzondere exemplaren in eigen bodem kunnen vinden.

De officiële uitnodiging van Sandy Walden van het 'Denver Show Committee' om een tentoonstellingskast met Belgische calcie-ten te vullen, kwam in april en we moesten vrij snel toezeggen. Na ruggespraak met Paul Van hee (voorzitter MKA) en Roger Warin (president AGAB) konden we van start gaan. Eerst moesten er MKA- en AGAB-leden bereid worden gevonden om hun mooiste specimens voor deze tentoonstelling uit te lenen. Na mededeling op de MKA-vergadering en in de 'Minibul' van AGAB kwamen er uit beide kringen vrij snel enkele enthousiaste reacties.

2

Zelimir Gabelica bracht op Minerant een gedeelte van zijn Belgische-calciet- verzameling mee; een hoeveelheid waarmee we wel drie van dergelijke vitrines hadden kunnen vullen. De keuze was moeilijk maar uiteindelijk werden een 15-tal stuks geselecteerd. We bezochten de verzameling van Gust en Erwin (vader en zoon) Boxtaens en genoten er niet alleen van Belgische calcieten maar tevens van een prachtige verzameling alpiene kwartsen uit Zwitserland. Een groot gedeelte van de kwarts-collectie werd door hen zelf gevonden (gevonden = na zware klimpartijen met moeite uit de rots gehakt).

Van Joseph LHoest kregen we enkele mooie exemplaren evenals van Willy Israel. Roger Warin selecteerde prachtige specimens uit de verzamelingen van André Rostenne en Henri Daniels.

Samen met Roger en Willy maakten we een finale selectie die het aantal exemplaren terugbracht op 18 stuks. We hadden nu een verzameling van wat wellicht de mooiste Belgische calciet-specimens in privé bezit zijn. De vindplaatsen Loverval, Beez, Mont-sur-Marchienne, Comblain-au-Pont en Biesmerée waren in deze collectie vertegenwoordigd. Na inventarisering en voorzichtig verpakken was de collectie midden augustus klaar om per koerier-dienst naar de Verenigde Staten te worden verzonden.

Voor de bekleding van de tentoonstellingsvitrine (l x b x h) kozen we een donker-grijze kleur waarop de gele tot honingbruine calcieten het beste tot hun recht kwamen. Verder werd de vitrine voorzien van een uit piepschuim uitgezaagd model van België waarop naast Antwerpen, Liege en Brussel de vindplaatsen van de calcieten werden aangeduid. Na het vullen van de vitrine moest er even lichtjes mee geschud worden om te zien of ze wel 'child-proof' was; de vrijdagochtend komen immers groepen schoolkinderen om met hun klas de show te bezoeken.

De organisatoren vonden dat de 'Belgian Calcites' niet misstonden tussen de vitrines van de deelnemende musea. In totaal waren er 37 'special exhibits' waarvan een 15-tal het thema calciet belicht-ten.

We beschrijven enkele hoogtepunten uit deze tentoonstelling.

Het ***'Carnegie Museum of Natural History'*** toonde prachtige specimens van lichtrose calcieten van Dal'negorsk, Rusland.
Het ***'Cincinnati Museum of Natural History'*** had een collectie van lichtrose manganocalcieten van diverse vindplaatsen (een verzameling die ze in bruikleen hebben van Terry Huizing van het tijdschrift Rocks and Minerals).
Het ***'Houston Museum of Natural Science'*** dat zich specialiseert in 'topstukken' toonde

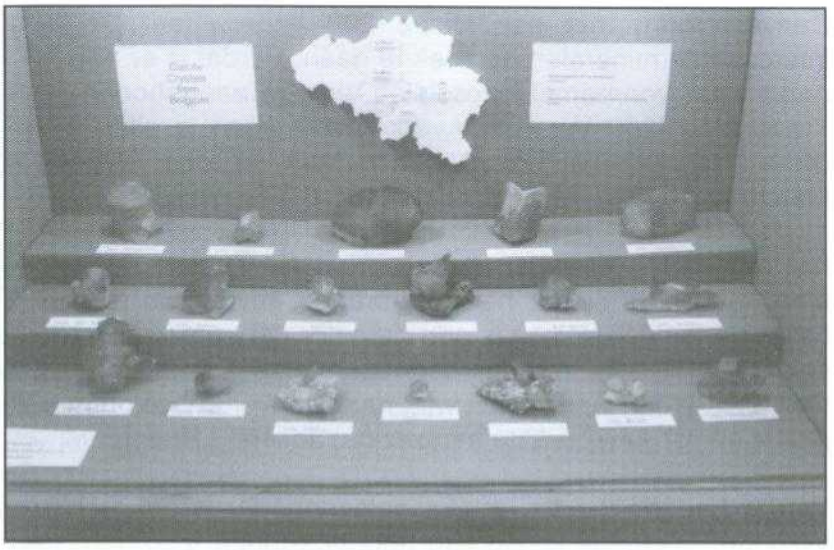

een prachtige selectie van calciet en carbonaat-mineralen waaronder top-exemplaren van malachiet, azuriet, cerussiet en smithsoniet van Tsumeb en een bijzonder mooi sferisch rhodochrosiet aggregaat (~5 cm diameter) van Zuid Afrika.
Het ***'New Mexico Bureau of Mines and Mineral Resources'*** toonde een verzameling van calcieten en andere carbonaten van diverse vindplaatsen in New Mexico. Vooral specimens van de Kelly Mine in Socorro County vielen op. Het ***'New Mexico Natural History Museum'*** had een mooi assortiment van grijze calciet xx en xl-groepen in associatie met pyriet. De specimens waren afkomstig van Brushy Creek, Reynolds County, Missouri. Dit is een loodmijn die met 'Top Gem Minerals' uit Tucson een contract heeft afgesloten om de calciet kristallen te ontginnen. Het ***'Ouray County Museum'*** toonde een dertigtal calciet specimens van diverse vindplaatsen in Colorado en dan voornamelijk van Ouray, San Miguel en San Juan County. Het ***'Peabody Museum of Natural History'*** (van Yale University) toonde door Neodymium gekleurde calcieten van diverse vindplaatsen. Dergelijke calcieten zijn blauwachtig purper in daglicht en purper-rose onder gloeilicht.
Het ***'Royal Ontario Museum'*** had een vitrine met Canadese calcieten. De specimens waren afkomstig van diverse vindplaatsen in Ontario en Quebec en waren vergezeld van kristaltekeningen. Prachtig waren de door het ***'Seaman Mineralogical Museum'*** tentoongestelde calcieten met minuscule insluitsels van gedegen koper. De specimens afkomstig van de Quincy Mine, Houghton County, Michigan hadden tengevolge van de insluitsels een zacht roodachtig-rose kleur. De ***'University of Bristish Columbia'*** (M.Y. Williams Geological Museum) bracht een 'calcite contest'. Detailfoto's van tentoongestelde calcietkristallen moesten aan de juiste specimens gerelateerd worden en verder moesten de tentoongestelde exemplaren van een juiste vindplaats voorzien worden (wat nog veel moeilijker was). Samen met Joh. Keilmann, Victor Yount en John S. White hebben we geprobeerd om de juiste oplossing te vinden en het is nu maar even wachten op het resultaat.

Naast de musea was er nog een calciet-vitrine van ***Herb Obodda*** die zijn belangstelling in de geschiedenis van de mineralogie prachtig illustreerde aan de hand van oude houten calciet-kristalmodellen van Hauy en van Romé de Lisle, ceramiek kristalmodellen van Fullerton (California, 1950) en plaasteren kristalmodellen uit Graz (Oostenrijk, 1850). Enkele contactgoniometers ontbraken uiteraard niet in zijn display evenals een prachtexemplaar van Bournon's 'Traité Complet de la Chaux Carbonatée' (1808).
De ***'Main-show'*** in de 'Merchandise Mart' (451E. 58th Ave.) is natuurlijk meer dan uitsluitend een tentoonstelling. In de eerste plaats is het een mineralenbeurs van allure met over de honderd exposanten.

Naast de 'Main-show' zijn ook hier in Denver een aantal ***'Satellite Shows'*** in hotels en motels. De belangrijkste en interessantste is in het Holiday Inn (4849 Bannock Street,

Denver North) met een kleine 200 exposanten. Dit is de ideale plaats om naar interessante mineralen op zoek te gaan. Verder is er nog het Regency Hotel (3900 Eliati Ave.) waar voornamelijk fossielen worden aangeboden (een 70-tal exposanten). In de Travelodge (200 W. 48th Ave.) daarentegen is alles toegespitst op edelstenen (een dikke 100 exposanten). Verder staan er nog 'Wholesaler's' (groothandel) in de Merchandise Mart, Main Building (451 E. 58th Ave.).

Het geheel is weliswaar niet zo groot als Tucson, maar daardoor wat overzichtelijker. Men heeft hier minder het frustrerende gevoel om niet alles gezien te hebben. Naast beurs en tentoonstelling is een dergelijk gebeuren ook een ontmoetingsplaats waar men vele mineralen-kennissen, correspondenten en collega-verzamelaars kan ontmoeten. Ook MKA-leden vinden hun weg naar Denver en we ontmoetten er Mario Pauwels, Frank Geets en natuurlijk (vaste aanwezige) Joseph LHoest.

Verder hadden we de unieke gelegenheid om John Sinkankas te ontmoeten en een bijzonder boeiende lezing van hem te kunnen bijwonen. De titel van de lezing was (vrij vertaald): 'illustraties in mineralenboeken door de eeuwen heen' en gezien onze belangstelling in antiquarische mineralogie was dat dus recht in de roos.

Een bezoek aan de Denver-show is zeker het overwegen waard. Daarbij komt nog dat Colorado een prachtige staat is. Het is niet alleen gezellig om eens in de 16th Street te gaan winkelen en de Amerikaanse sfeer te proeven, maar voor wie van de natuur houdt is Colorado een must.

De Rocky Mountains die zich vanuit deze staat verder in noordelijke richting uitstrekken zijn wondermooi. Een trip door het Estes park (Rocky Mountains National Park) is zeer aan te bevelen. Verder zijn er nog de vele restanten van oude mijnen, ghost towns en pittoreske mijnstadjes zoals Cripple Creek, Georgetown (waar de prachtige originele houten huizen tot op heden bewaard gebleven zijn) en Leadville met zijn mijnmuseum dat het bezoeken waard is. Verder is er heel wat natuurschoon zoals Mount Evans, Echo Lake, Blue Mesa, Monarch Pass, Pikes Peak, Garden of the Gods (met mooie rotsformaties), de duizelingwekkende Black Canyon en de al even imposante Royal Gorge.

Wie van het mondaine houdt kan terecht in plaatsjes zoals Aspen, die wat later op het seizoen als belangrijke skioorden fungeren.

Acknowledgements:

We would like to thank Sandy and Chauncey Walden of the 'Denver Gem and Mineral Society' for their help and hospitality.

Foto's

1. *16th Street in downtown Denver*
2. *Belgische calcieten tussen museumstukken uit de hele wereld*
3. *De Belgische calcietspecimens in de tentoonstellingskast*

aanwinsten voor de bibliotheek

Minéraux et mines du massif vosgien

Hohl Jean-Luc, Minéraux et Mines du Massif Vosgien, Editions du Rhin, Mulhouse, 1994, 272 blz., ISBN 2.86.339096.1 (275 FFR). Franstalig.

De Vogezen zijn uitzonderlijk rijk aan mineraalkoncentraties. Een groot aantal vogeese ertslichamen werd geëxploiteerd voor zilver, lood, ijzer, kobalt, antimoon, arsenicum en andere elementen sedert de oudheid en intensiever vanaf de Middeleeuwen. De mijnen kenden hun belangrijkste aktiviteit rond de XVIe eeuw en drukten hun economische stempel op de vogeese valleien. De ontginningen, voornamelijk ambachtelijk, verminderden vanaf de XVIIe eeuw en lagen nagenoeg volledig stil in de XIXe eeuw, door uitputting of gebrek aan rendement ten opzichte van rijkere voorkomens in andere streken die eenvoudiger te ontginnen waren op industriële schaal. De laatste ontginning sloot zijn deuren voor de Tweede Wereldoorlog.

Dit boek is een referentiewerk (voor zover wij weten, het eerste in zijn soort) dat een algemeen overzicht biedt van de belangrijkste ertsvoorkomens en mijnbouwaktiviteiten in het Massief van de Vogezen. Voor elke hoofdmijnlokaliteit, wordt een beschrijving van de mineraalparagenese, mijnbouwwerken, uitbatingshistoriek en ontdekking beschreven.
Het boek gaat niet in detail per ontginning maar geeft eerder een panoramisch overzicht van het mineralogisch streek patrimonium. De geologische achtergrond wordt slechts summier behandeld.

Meer dan 250 gevarieerde kleurenfoto's (sommige overbelicht of onscherp, andere dan weer zeer goed) van diverse mineralen uit het Massief van de Vogezen geven het boek eerder de allure van een kijkboek dan een leesboek. Het is jammer dat we weer vaststellen dat niet-officiële namen gebruikt worden. Wat denkt u van Mzazékite op bladzijde 81? In het voorwoord worden de amateurs verzamelaars bedankt voor hun samenwerking met onderzoekinstellingen, maar tegelijkertijd wordt een vermanende vinger uitgestoken naar zij die uit winstbejag de mijnbouwkundige archeologie geweld aandoen door brutaal (ondergronds) vandalisme. *[J. Maertens]*

Im Harz : Übertage-Untertage

Hartmut Knappe, Horst Scheffer, Bode Verlag, Haltern (D), 1990. ISBN 3-925094-30-X. 21.5 X 28.5 cm, 144 pp. 48 DEM. Duitstalig.

Dit heel verzorgd uitgegeven boek behandelt uiteenlopende aspekten van de mijnbouw en mineralogie van het Harz-gebied. De mijnbouwgeschiedenis van het gebied komt uitgebreid aan bod, en verder ook geografische, toeristische, botanische en mineralogische aspekten. De 150 foto's en andere figuren zijn van een uitstekende kwaliteit. Dit boek moet U zeker raadplegen (of kopen : voor de prijs moet u het niet laten) vooraleer u naar de Harz reist. *[H. Dillen]*

inhoud geonieuws jaargang 20 (1995)

nr.	pp.	titel	auteur(s)
1	7-18	Kola schiereiland, Rusland	G. Claeys
2	28-33	Augeliet	H. Pelckmans
	34-37	Mineralenfotografie, deel III	J. Jensen
3	48-49	Beaveriet	H. Dillen
	50-59	Oberpinzgau : driemaal ondergronds	H. en P. Bender
4	71-75	Rhodiziet	H. Pelckmans
	76	Toegang tot steengroeven in België	J. Maertens
	77-81	Antoing 1994 : modder en kwarts, anthraxoliet, dolomiet, gips en fluoriet	J. Maertens
5	91-109	De mijn van Kipushi, Shaba, Zaire	J. Lhoest
6	120-124	20 maal Minerant	A. Vercammen
	125-130	De "Handelsbeurs" van Antwerpen	A. Vercammen
	131-132	Allaniet-(Ce)	G. Cornelis
7	155-157	Het mijnmuseum te Colfontaine-Wasmes	J. Maertens
	158-162	Danburiet	H. Pelckmans
8	172-174	Hydroxylherderiet	H. Dillen
	174-187	Mineralogie op het Internet	P. Tambuyser
9	200-201	Landelies onthoofd	J. Maertens
	201	Het oudste mineralogieboek van België ?	H. Pelckmans
	202-203	Internet-nieuws : the virtual quarry	P. Tambuyser
	204-209	Heet van de naald : shannoniet	H. Dillen
10	221-222	Stibarseen	G. Cornelis
	223-226	Belgische calcieten op de Denver show	P. Tambuyser